

Program 11. Festiwalu im. Zygmunta Haupta

Prezentujemy **program 11. Festiwalu im. Zygmunta Haupta**, który odbędzie się w terminie **8-12 października 2025 r. w Gorlicach**. Na 24 tegoroczne wydarzenia zapraszamy do Gorlickiego Centrum Kultury. Wszystkie spotkania będziemy transmitować w mediach społecznościowych.

Podczas spotkania **„Zygmunt Haupt. W 50-tą rocznicę śmierci”** (z udziałem Andrzeja Niewiadomskiego, Pawła Panasa i Marka Wilczyńskiego) raz jeszcze przyjrzymy się dziełu pisarza z dzisiejszej perspektywy. Na wieść o śmierci Zygmunta Haupta Józef Czapski zanotował: „Pierścień z papieru [...] ma takie warstwy czucia, mądrości, że nagle przez samo istnienie wskazuje nam, jego czytelnikom, naszą płytkość”. Jesteśmy zaszczyceni, że nasze zaproszenie przyjęła **Anna Dymna**, której **„Spotkanie z Zygmuntem Hauptem”**, czyli czytanie jego opowiadań, zamknie tegoroczną edycję Festiwalu.

Zachowanie pamięci o autorkach i autorach ważnych dla polskiej i europejskiej kultury wyznacza jeden z festiwalowych filarów. W programie znajdziemy spotkanie prezentujące dorobek poetki, która zrewolucjonizowała polską poezję — Anny Świrszczyńskiej (**„Jestem sama, jestem we wszystkim”**) z udziałem Małgorzaty I. Niemczyńskiej i Adama Pluszki oraz Paula Celana (**„Poeta z Czerniowców”**), który stał się emblematycznym głosem poezji powojennej, zapisującym w niemieźźnie tragedię spowodowaną przez Niemcy. Gośćmi spotkania będą Piotr Paziński i Wojciech Bonowicz. Pretekstem do wspomnianych rozmów będą książki: *Poezje zebrane* Świrszczyńskiej (Wydawnictwo Marginesy, 2023) oraz *Natręctwo światła. Lichtzwang* Celana (Biblioteka Śląska, 2022, tłum. Martin Suchanek).

W ten wątek programowy wplatamy ponadto spotkanie autorskie **„Polak maniakalny”** z Joanną Kuciel-Frydryszak oraz jej książką *Słomimski. Heretyk na ambonie* (Wydawnictwo Marginesy, 2024, wyd. 2), a także spotkanie **„Być gdzie indziej”** z Magdaleną Grzebałkowską o jej najnowszej publikacji, *Dezorientacje. Biografia Marii Konopnickiej* (Wydawnictwo Znak, 2024).

Z polską najnowszą poezją spotkamy się podczas trzech rozmów: **„Dzieciństwa”** — z Dominikiem Bielickim, laureatem Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius za *Wielki ping-pong* (Wydawnictwo j, 2023); **„Wydarzenia”** — z Emilią Konwerską, dwukrotnie nominowaną do Nagrody Literackiej Gdynia, autorką tomu *Ostatni i pierwszy kajman* (Wydawnictwo j, 2023), której debiut prozatorski *Rzeczy robione specjalnie* (Wydawnictwo ArtRage, 2025) ukaże się jeszcze w październiku; **„Interwencje”** — z Jakubem Pszoniakiem, laureatem Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius za *Chyba na pewno*, który opublikował ostatnio tom *Karnister* (Biuro Literackie, 2024).

Świadectwo wojnie dadzą kolejne trzy spotkania: **„Wielkie zniknięcie”** — z Kaliną Błażejowską, o reportażu *Bezdušní. Zapomniana zagłada chorych* (Wydawnictwo Czarne, 2024, Nagroda Historyczna „Polityki”), w którym autorka pisząc o polskich ofiarach nazistowskiego programu „eutanazji”, odkrywa nieznane dokumenty, ustala wstrząsające szczegóły, znajduje naocznych świadków i bliskich zabitych; **„Tam, gdzie rosły irysy”** — z Olgą Solarz o książce *Dzikie Pole. Wojenna opowieść* (Wydawnictwo Libra, 2025), reportażu opartym na obserwacji uczestniczącej o pierwszym roku pełnoskalowej wojny w Ukrainie, który autorka przeżyła u boku żołnierzy 128. Samodzielnej Brygady Obrony Terytorialnej; **„Nie można na to patrzeć”** — z Tomaszem Szerszeniem o książce *Być gościem w katastrofie* (Wydawnictwo Czarne, 2024, finał Nagrody im. Marcina Króla), antropologicznym eseju o patrzeniu na obrazy wojny w Ukrainie, o mediowaniu między obiektywnym, badawczym dystansem a afektywnym zaangażowaniem.

Sztukę eseju zgłębimy w tym roku także dzięki spotkaniom: **„Rysować, aby zobaczyć”** — z Januszem Sepiołem, urodzonym w Gorlicach architektem i historykiem sztuki, który w książce *Między Lwowem a Krakowem. Szkice architektoniczne* (TAiWPN Universitas, 2024), posługując się tekstem i własnym rysunkiem, zapisuje fascynację różnorodnością architektonicznych form, szkół i nurtów; **„Męsko-męskie”** — z literaturoznawcą Wojciechem Śmieją, którego *Po męstwie* (Wydawnictwo Czarne, 2024, nominacja do Nagrody im. Marcina Króla) to katalog XX-wiecznych

archetypów męskości oraz historia Polski ukazana przez ich pryzmat.

Kilka dni temu poznaliśmy laureatki Nagrody Literackiej Gdynia 2025, na Festiwalu im. Zygmunta Haupta będziemy gościć reprezentację kategorii Esej gdyńskiego lauru. Laureatką została Joanna Wilengowska za książkę *Król Warmii i Saturna* (Wydawnictwo Czarne, 2024). Podczas spotkania **„Portret króla na miniaturze”** porozmawiamy o tej historii ojca i córki — ojca Warmjoka, w którym stężenie warmińskości nasila się z wiekiem oraz córki, która wciąż stara się zrozumieć, czym jest dla niej mała ojczyzna. Inną małą ojczyznę, wraz z wiążącą się z nią predestynacją, poznamy dzięki spotkaniu **„Nieodwracalne”**, którego gościem będzie Maciej Pisuk, autor książki reporterskiej *Staniemy się tacy jak on. Głosy z przeklętej ulicy* (Wydawnictwo Cyranka, 2024, nominacja do Nagrody Gdynia) o mieszkańcach ulicy Brzeskiej w Warszawie, która przez lata była uznawana za najniebezpieczniejsze miejsce stolicy: wokół Brzeskiej narosły stereotypy, a ludziom, którzy tam mieszkali odebrano głos. Gościnią Festiwalu, w spotkaniu **„Mieć wszystko”**, będzie także Kora Tea Kowalska, archeolożka i kulturoznawczyni, autorka książki *Patrz pod nogi. O zbieraniu rzeczy* (Wydawnictwo Karakter, 2024, nominacja do Nagrody Gdynia), w której bada, co powoduje, że w muzealnych lub prywatnych gablotach niektóre przedmioty umieszczamy chętniej niż inne.

Mitologię innej stołecznej dzielnicy poznamy podczas spotkania **„Miejsce ostateczne”** z Markiem Bieńczykiem, niedawnym laureatem Nagrody Literackiej m.st. Warszawy — jego *Rondo Wiatraczna* (Wydawnictwo Karakter, 2025) to wieloznaczna proza, splót fantazji, mistyfikacji i pamięci, której narrator krąży ulicami Grochowa oraz drogami własnej wyobraźni. Jeszcze na chwilę pozostaniemy w Warszawie, a to dzięki spotkaniu **„Medytacje”** z Pawłem Sołtysem, który w książce prozatorskiej *Sierpień* (Wydawnictwo Czarne, 2024, nominacja do Nagrody Literackiej Nike) prowadzi nas w miejsca, które myśleliśmy, że znamy, i przypomina o rzeczach, o których nie wiedzieliśmy, że je zapomnieliśmy.

Program Festiwalu im. Zygmunta Haupta dopełnią rozmowy wokół czterech powieści. Gościem spotkania **„Prawda i zmyślenie”** będzie Bartosz Sadulski, laureat Nagrody im. Kościelskich za rok 2022, którego *Szesnaście na Bourbon* (Wydawnictwo Literackie, 2024) to pełna humoru, tajemnic i skandali szkatułkowa historia oparta na prawdziwych wydarzeniach, tak barwna, że ciężko oddzielić w niej fakty od fikcji. Kolejne trzy spotkania poświęcimy powieściowym debiutom: **„Bez happy endu”** — z Izabelą Tadrą o książce *Hotel ZNP* (Wydawnictwo Filtry, 2024), dowcipnej i okrutnej zarazem, bowiem świat ukazany przez autorkę to emocjonalna pustynia, na której nie mają prawa przetrwać żadne uczucia i więzi; **„Miasteczko Copperfield”** — z Julem Łyskawą, którego *Prawdziwa historia Jeffreya Watersa i jego ojców* (Wydawnictwo Czarne, 2024, Paszport „Polityki”, Nagroda Literacka m.st. Warszawy) to groteskowa, polifoniczna saga o przedziwnych mieszkańcach pewnej miejsciny oraz próba znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy świadome istnienie jest darem, czy też brzemieniem; **„Koniec, który trwa”** — z Martą Hermanowicz o książce *Koniec* (Wydawnictwo ArtRage, 2024, nominacje do Paszportu „Polityki” i Nagrody Literackiej m.st. Warszawy), powieści o tragedii wojny, która nie kończy się wraz z podpisaniem traktatów pokojowych, ale zostaje w jej ofiarach i przenosi się na kolejne pokolenia.

W roli moderatorów spotkań wystąpią w tym roku: Wojciech Bonowicz, Darek Foks, Zofia Król, Paweł Panas, Andrzej Pawełczyk, Marek Wilczyński.

Muzycznym domknięciem Festiwalu będzie koncert zespołu **Dorośli** — akustycznego, piosenkowego projektu, wpisującego się w nurty desert blues, alternatywa, new folk, muzyka drogi, którego muzycy prowadzą także Niezależny Ośrodek Kultury Śnietnisko w Beskidzie Niskim, a wraz z nepalskimi muzykami tworzą Happy Village Orchestra.

Szczegółowe informacje na temat wydarzeń 11. Festiwalu im. Zygmunta Haupta znajdziecie na stronie internetowej w zakładce [PROGRAM](#). A wszystkich, którzy jeszcze zastanawiają się, czy przyjechać do Gorlic, odsyłamy do zakładki [BAZA NOCLEGOWA](#), którą przygotowaliśmy, aby ułatwić wam planowanie pobytu.

Gorąco zapraszamy do udziału w gorlickim święcie literatury!

Organizatorzy 11. Festiwalu im. Zygmunta Haupta: Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach, Akademickie Biuro Kultury i Sztuki Alma Art, Miasto Gorlice, Gorlickie Centrum Kultury, Wydawnictwo Czarne. Partnerzy: Zjednoczenie Łemków, Księgarnia Mieszko, Grupa MGPP, Wysowianka.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury — państwowego funduszu celowego.